

MAGAZIN

cultural-istoric și de informație

REVISTĂ A ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

Director: Vasile TODI

Redactor-șef: Ștefan TARJOC

Vremea pustirii

Au căzut recent în mână câteva însemnări ale unui OM care a dovedit prin propria viață că suferința este măsura tuturor lucrurilor. E vorba de Părintele Iustin Pârnu, de la Mănăstirea Petru Vodă – Neamț. Merită să le citiți pentru că ele fac „un portret” exact țării acesteia, demonizată parcă de chiar conducătorii ei. Despre Părintele Iustin, scriitorul Adrian Alui Gheorghe spunea: «Părintele Iustin a fost închis pentru propagandă religioasă. Mai bine de șaisprezece ani a stat închis la Roman, Suceava, Aiud, Baia Sprie, Gherla, Periprava pentru că a ales pe lumea asta să păzească și să slujească cuvântul lui Dumnezeu. În închisoare, după ce mulțimea aceea de oameni scoasă din societate a fost uniformizată de viața dură, aspră,

neumană, toți deținuții au fost asimilați prin termenele de dușmani ai poporului, de bandiți, de legionari. Legionarismul a devenit, astfel, un fel de bau-bau istoric, ceva mare și negru care stă după colț și care uzurpă fericirea românului.

Proștii când nu mai aveau argumente spuneau isteric: Ești legionar!

Judecătorii care voiau să înfunde pe cineva la comandă, scriau pe colțul dosarului: legionar!

Sătenii care voiau să-și înfunde un vecin, să-i ia cloșca, suflau milițianului beat din comună: E legionar!

Lichelele își făceau loc în societate turnând pe vreun coleg de serviciu „ca legionar”.

„Intelectualii” partidului „își făceau mîna” înfierînd cu minie „relicvele legionare”.

Adevărul lunii

„Mierea așa e lăsată de Dumnezeu, vicleană ca apa și trecătoare ca florile.”

Mihail Sadoveanu

Politrucii își făceau planul de „convinși pentru colectivizare” amenințându-i că-i trec „la legionari”.

Securiștii și rudele lor turnătoare mîncau pîine albă dezvăluind „acțiuni legionare”...

(continuare în pag. a 2-a)
Vasile TODI

Jubiți credincioși,

Vremurile pe care le trăim mai că ne biruie cu răutatea lor. Să nu uităm însă că Domnul Hristos a înviat pentru noi și pentru mântuirea noastră.

El este doar acela care ne-a spus: „în lume necazuri veți avea; dar îndrăzniți. Eu am biruit lumea”. Iar ucenicul Său prea iubit, Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, ne-a asigurat: „Dacă știm că El ne ascultă ceea ce îi cerem, atunci știm că dobândim cererile pe care I le-am cerut”.

✝ NICOLAE
Mitropolitul Banatului

TRUBADURUL

Romante cu autori uitați

MÂNDRA MEA DE ALTĂDATĂ

De-aș fi vîntul cu miresme parfumate
Ce hoțîș se furișează cu-un fior
La fereastra cu garoafe și mușcate,
Aș veni, cuprîns de taină, pe-nserate,
În iatacul tău de fată, binișor...

Dar ascultă, preafumoaso: noaptea-i clară,
Și cuvintele se sfaramă și eu mor!
Aș dori să-ți amintesc că, într-o seară,
Pentru-eterna-ți frumusețe de fecioară,
Un minut s-a odihnit un călător...

Dar eu nu sînt, preafumoaso, pentru tine
Decît cîntecul adus de-al vieții val;
Eu sînt numai trubadurul care vine
De departe de hotarele străine
Să-ți închine umilitul madrigal...

Ionel BĂJESCU-OARDĂ

Mîndra mea de altădată,
Visul meu te-aduce iar!
Să-nșirăm pe-un fir de aur
Boabe de mărgăritar!

Vino-acum ca altădată,
Vino-n brațe să te strîng,
Să-ți sărut gurița dulce,
Să suspin, să rîd, să plîng!

Și să vii cu-aceleași doruri,
Fiindcă ochii-ți nu mă mint
Cum, pe vremuri, mă mințiră
Lacrimile de argint!

Ești atîta de frumoasă,
Și atît de dragă-mi ești!
Flori de nufăr porți în plete
Ca o zîină din povești!

Pierduți în sala pașilor pierduți

În România tranziției post-decembriste, abuzurile și ilegalitățile se țin lanț. Înnebuniți de grija zilei de mâine, de problemele din ce în ce mai dramatice ale existenței, oamenii abia mai au timp să facă față nedreptăților, care-i asaltează la tot pasul. Și atunci, unde să-și caute dreptatea miile de români, dacă nu în sălile de judecată, în care oamenii legii, îmbrăcați în robe impunătoare, ar trebui să țină dreaptă cumpăna Justiției? Ar trebui... Căci, în foarte numeroase cazuri, soluțiile pronunțate de instanțele de judecată, departe de a elimina nedreptatea, nu fac altceva decât s-o consfințească, s-o adâncească și s-o perpetueze. Carențele sistemului judiciar românesc au devenit o realitate despre care s-a discutat atât de mult, încât o reluare a subiectului riscă să pară superflua și, inevitabil, plictisitoare. Și

totuși, nemulțumirile cetățeanului, vizavi de Justiție, continuă să se manifeste și să țină pagina întâi a

(continuare în pag. a 2-a)
George GĂLETARU

„Codrii se înfiorează de atîta frumusețe.
Apele ncrețesc în tremur străveziile lor fețe.”

Electorale

Au venit alegerile și sindicatele pregătesc ofensiva de primăvară, ce-i drept după o serie de scumpiri de la carburanți și energie, până la alimente. Guvernul face eforturi

disperate să țină în frâu majorările salariale pentru a nu scăpa spirala salarii-prețuri din mână. Opoziția forțează liderii sindicali să ceară, să facă greve, chiar dacă știu că n-au de unde să primească, iar dacă ar primi, prețurile ar înghiți «majorarea» imediat. Partidele cu liste cu candidați, cer contribuții de la aceștia, așa că nu pot candida decât milionarii în euro. Le trebuie fonduri, le trebuie propagandă...

Se pregătesc lovituri de teatru, lovituri sub centură, lovituri de presă. Serviciile secrete au un rol important.

Se fac înțelegeri, se brodesc guverne, se promit funcții, se scot dosare compromițătoare de la naftalină, se fac dosare și se înaintează la DICOT.

Se amenință din culise, se șantajează, se plătesc candidaturi.

Dr. ec. Ștefan TARJOC

Vremea pustiirii

(urmăre din pag. 1)

Iar legionarii adevărați, mulți, puțini, se uitau uimiți la cât de puțini fuseseră și la cât de mulți ajunseseră acum, în pușcărie...! Ca și ilegalistii comuniști care își spuneau la chef gluma preferată: „Bă, ce puțini am fost, ce mulți am rămas!”»

“La noi, preotul nu vrea să-l supere pe stăpîn și de aceea tace și, deci, săracul este pierdut. Acolo unde Biserica a fost prezentă, cum s-a întîmplat cu ani în urmă în Polonia, lucrurile s-au schimbat mai repede. La noi în țară nu se poate încă vorbi de așa ceva, pentru că și majoritatea acestor reprezentanți care ajung în politică nu au conștiința creștinului. Ce este paradoxal e că și în această parte, a Moldovei, unde creștinii sunt mai buni, ei rămîn la vechea poziție, nu se mișcă în nici un fel. Stau așa înțepeniiți, nu-și dau seama ce se întîmplat înjur. Se uită la televizor și ce văd și aud aceea este. Așa de mult le-a fost pustiit sufletul, încît nu mai judecă. Tot ce se întîmplat acum este și din lipsa prezenței Bisericii. Politicienii știu că întotdeauna Biserica a fost forța și rămîne forța unui stat, și de aceea s-au grăbit să o paralizeze. Nu i-au mai dat voie să lucreze și ne găsim în asemenea haos încît cu greu se va mai putea redresa ceva. Uitați-vă numai la ce se petrece acum: tineretul pleacă, se duce în lume, bătrînii mor, femeile nu mai nasc, hoardele asiatice vin peste noi, chinezii umplu Bucureștiul, sate întregi plîng de mila lor, că au rămas casele goale, românii în general le plîng de milă, ajungînd mai răi decît cerșetorii. În străinătate sunt cotați mai rău decît țiganii. Aici, dacă-i pui să facă ceva nu fac nimic, dar pe unde ajung spală rufe și mizeria din toate marile metropole ale lumii! Cum mai poți vorbi în acest caz de politicieni, cînd ei trec cu atîta ușurință peste aceste crime și urgii, cînd neamul nostru este pîngărit și asuprit, sărăcit și silit să devină cerșetor. Mai poți spune că sîntem un neam unit, o națiune închegată, cînd toți specialiștii noștri emigrează spre Canada și alte zări, cînd acolo sunt foarte buni iar acasă nu fac nimic, ci doar aleargă după un dolar și o bucată de pîine? Cînd aici își pierd și copilul și casa și familia și viața lor? Unde sînt convingerile lor religioase, ca să-i lege de acest pămînt? S-a ajuns, din nefericire, la o descompunere înceată a neamului nostru, care va avea o consecință extrem de gravă peste 40-50 de ani, cînd s-ar putea întîmpla să nu mai vorbim în limba română, să nu mai avem unde să ne închinăm într-o biserică ortodoxă română în Moldova de astăzi sau oriunde în țară. E o vreme de pustiire a neamului, dar sperăm că Dumnezeu nu ne va lăsa, așa cum nu ne-a lăsat în toate vremurile grele, cînd Biserica noastră a fost prezentă în mijlocul poporului, cînd Ștefan cel Mare, Daniil Sisastrul, Alexandru cel Bun, Mircea cel Bătrîn, uniți cu toți călugării și călugărițele din mănăstiri păstrau tradiția și continuau istoria. Aceștia erau politicieni? Înainte de toate erau creștini, care știau să apere valorile ortodoxiei și implicit ale neamului...”

Pierduți în sala pașilor pierduți

(urmăre din pag. 1)

ziarelor. Numeroasele anchete de presă nu fac decît să confirme un fapt arhicunoscut: acela că actul de dreptate devine, prea adesea, o parodie, dacă nu cumva o veritabilă tranzacție, în spatele ușilor închise, între persoane sus-puse, cu interese precise. Omul de rând, care are ghinionul de a nimeri în malaxorul Justiției, ajunge, instantaneu, în vârtejul unei situații suprarealiste, aproape fără ieșire: amânări peste amânări (dictate de clasică „lipsă de procedură”), declinări de competență, disjungeri, casări de sentințe cu trimitere spre rejudecare și alte asemenea subterfugii, de care Codul de procedură civilă sau penală nu duce deloc lipsă. Pe de altă parte, este bine că legea oferă justițiabilului porți și căi multiple de a-și căuta dreptatea. Nu este, însă, bine cînd oamenii în robă se lasă, ei înșiși, prinși în acest joc al tergiversărilor, aruncînd mingea (a se citi: dosarul) de la un complet la altul, de la o instanță la alta. Cauza devine, astfel, obiectul unui ping-pong interminabil (un fel de joacă, de genul „na-ți-o ție, dă-mi-o mie!”), spre disperarea reclamanților și a părților, deopotrivă. Aceștia se văd striviți de un mecanism implacabil, care le depășește limitele înțelegerii și chiar ale rezistenței (fizice, dar, mai ales, psihice). Naivii care mai văd în sala de judecată spațiul sacrosanct al oficiului actului de dreptate se lovesc de imperfecțiunile unui sistem, conceput parcă anume spre a-i pune pe drumuri. Și a le goli buzunarele, căci e știut că un proces, cu cât e mai longeviv, cu atît costă mai mult. Căci dreptatea a ajuns să fie extrem de scumpă în România acestei interminabile tranziții. Miile de cauze, care treneză, de ani de zile, pe rolul instanțelor de judecată, sunt un simptom clar al lipsei de voință, ce guvernează actul juridic. Se cunosc situații halucinante (hilare, dacă n-ar fi de-a dreptul dramatice) cînd un dosar s-a plimbat de la o instanță la alta, parcurgînd, în 10-15 ani, traseul Judecătorie-Tribunal-Curtea de Apel și viceversa, de 3 sau 4 ori, fără ca acest „periplu” (exasperant pentru cele două părți, implicate în proces) să-i impresioneze, cît de cît, pe artizanii tăragănarilor. Căci judecătorii au devenit, se pare, cei mai răbdători oameni din România... Tergiversările în soluționarea cauzelor sunt deja un leitmotiv obișnuit al aventurii judiciare în care se încumetă, zilnic, mii de români. Și, aceasta, în ciuda repetatelor declarații ale unor oficiali din ministerul de resort, care s-au angajat să dinamizeze și să eficientizeze actul de justiție (concepte rămase, din nefericire, la stadiul de metafore pur decorative). Neîncrederea cetățenului în actul de justiție își are explicația (și) în acest aspect: tendința unor magistrați de a împinge soluționarea unei cauze (din comoditate, din lipsă de profesionalism sau, mai degrabă, din amândouă la un loc) la calendele grecești, jucându-se cu timpul și nervii justițiabilului. Și, evident, cu prestigiul instituției pe care o slujesc. Așa cum o slujesc...

TRANZIȚIA RUSIEI

În Rusia chiar au avut loc trei tranziții în ultimii 150 de ani. Din 1861 pînă în 1917 a avut loc o tranziție foarte interesantă de la un regim mai ales feudal cu anumite nuanțe capitaliste la un regim mai mult capitalist cu mai puține rămășițe feudale. În prima tranziție era vorba de o schimbare a formei de proprietate și această formă de proprietate a fost schimbată prin Proclamația de la 1861 care privea aservirea țăranilor. A doua tranziție a avut loc de la 1917 pînă în 1990-1991. În teorie era vorba de o tranziție de la capitalism la socialism. În fapt, așa cum am mai spus, socialismul ca sistem economic este unul care nu poate exista nicăieri; teoretic, în socialism nu există diferențe de venit între oameni, nu există dominație, controlul societății aparține proletarilor, adică mai ales muncitorilor industriali, iar țăranii devin și ei muncitori industriali ș.a.m.d. Așa ceva nu s-a întîmplat în Rusia. Ceea ce s-a întîmplat acolo a fost apariția unui regim de „capitalism de stat” de tip economie de război, adică statul a controlat întreaga economie sub direcția Partidului Comunist. În afara economiei controlate direct, exista o altă economie foarte limitată în care aveau loc tranzacții economice prin intermediul banilor, dar înăuntrul acestei mari piramide create de către comuniști, totul era sub directul lor control. Și atunci putem vorbi de o a treia tranziție, tranziția de la acest sistem la un sistem de piață, adică la un sistem în care există proprietatea privată sau cu precumpănire proprietatea privată. Mă întrebați acum ce legătură au toate acestea, de exemplu, cu România...

Relevanța ei este foarte, foarte mare. Întîi, România se află în vecinătatea geopolitică și economică a Rusiei. Apoi, România a imitat sau mai corect spus în România a fost impus sistemul sovietic începînd din 1946-'48. La acea dată, România era deja o țară capitalistă, foarte diferită de Rusia din 1917: o țară capitalistă cu o economie privată. În economia română piața era determinantă și deși exista un sector agricol important, la care vom reveni, în România funcționa un regim capitalist. Dacă te referi la tranziții, ai în vedere ideea schimbării proprietății. România a procedat ca și Rusia: a monopolizat sub direcția statului întreaga industrie și o parte a agriculturii, aproape toată agricultura, și i-a dat forma unui sistem de capitalism de stat, ca și în Rusia. După prăbușirea sistemului, adică în 1989-1990 țara s-a aflat ca și Rusia într-o tranziție către o economie bazată pe proprietatea privată, este adevărat, cu multe diferențe pe care o să le discut altădată.

Nicolas SPULBER

Gheorghe Ciuhandu

“Când capeți un răspuns, te << luminezi >>. Când pui o întrebare, în schimb, luminezi lucrurile.”

Constantin NOICA

Pe Gheorghe Ciuhandu mai ușor îl „vorbesc” decât îl întreb. Și asta pentru că dânsul este mai mult primar decât om politic. Adică, mai pe românește, om al faptelor și nu tovarăș al minciunii. Venirea sa în fruntea Primăriei din Timișoara adevărește - cam tardiv ce-i drept, vorbele criticului Pompiliu Constantinescu: „În România nimic nu durează: din 30 în 30 de ani rediscutăm, reluăm totul”. Precum se vede...

Se va chinui Gheorghe Ciuhandu vreo 30 de ani să reazeze pe tron orașul regal Timișoara, după care se vor întoarce iarăși proștii cu vocație de idiști, care, bruscând spiritul orașului îi vor dezgoli orașului tristețea. Nu credeți? „Vom muri și vom vedea”.

V. Todiu

- Domnule primar Gheorghe Ciuhandu, am hotărât să stau de vorbă cu dumneavoastră pentru revista fanion a Trustului de Presă “Magazin”, care “păstorește” peste 30 de gazete din județele Timiș, Caraș-Severin, Arad și Hunedoara, din mai multe “pricini”. Cea dintâi, ar fi aceea că mereu în preajma campaniei electorale dumneavoastră lucrați în folosul orașului care v-a ales, în vreme ce alții se înghesuie pe garduri pentru a se face mai cunoscuți decât sunt. Ce vă motivează să priviți mereu cu detașare lupta electorală?

- Nu privesc neapărat cu detașare lupta electorală. Însă trebuie să mă gândesc la faptul că sunt primar în funcție și am o responsabilitate față de timișoreni, față de cei care mi-au arătat încredere în urmă cu patru ani. Iar această responsabilitate este una permanentă, până la expirarea mandatului. Eu nu pot să stau deoparte o lună - două, doar pentru că este campanie electorală, și să las orașul în voia sorții. Am fost ales primar ca să muncesc pentru timișoreni - și acesta este lucrul pe care îl voi face atât timp cât voi fi primar.

- Ce este mai mult o campanie electorală, un moment al adevărului sau al dovezilor?

- O campanie electorală ar trebui să fie un moment al proiectelor. Candidații ar trebui să prezinte oferta lor pentru cetățeni, astfel încât aceștia din urmă să poată alege cel mai bun proiect pentru Timișoara. Totodată, dacă proiectele învinșilor în competiția electorală au părți bune, acestea ar putea fi folosite de viitorul primar. Din păcate, la noi nu este în momentul de față o competiție de proiecte. Singurii care au venit cu proiecte concrete în aceste alegeri sunt Alianța pentru Timiș, o alianță a PNȚCD, PNL și FDGR, din partea căreia candidez și eu la funcția de primar. Ceilalți competitori au venit doar cu atacuri la adresa actualei administrații și cu nimic constructiv. Acest lucru a transformat campania electorală într-o luptă surdă și, de cele mai multe ori, incorectă.

- Încă o „pricină” pentru care stau de vorbă cu dumneavoastră în plină campanie pentru primăria orașului Timișoara, este aceea că sunteți singurul profesor adevărat din toți cei care candidez. Unul e geambaș de mașini, altul veterinar etc. etc. Nu vă mâhnește faptul că fără egali, veți câștiga fără glorie?

- Nu vreau să judec contracandidații mei în acest mod. Eu cred că fiecare are șansa lui și are

dreptul să-și încerce norocul în alegerile locale. Pe mine mă mâhnește faptul că nici unul dintre contracandidații mei nu a venit cu o ofertă realistă pentru Timișoara. Am auzit tot felul de vorbe frumoase, am auzit promisiuni mincinoase, cum ar fi cea că se vor da pensionarilor bani pentru medicamente. Acest lucru mă întristează. Cred că o dovadă de respect față de alegători ar fi fost să se vină cu proiecte în această campanie electorală, or tocmai acest lucru nu s-a întâmplat.

- Cum stați cu averea?

- Declarația mea de avere este publică, și poate fi găsită atât pe pagina mea personală de internet, www.ciuhandu.ro, cât și pe pagina de internet a Primăriei Municipiului Timișoara. Nu am o avere extraordinar de mare - nu mă încadrez în categoria oamenilor bogați. Dar nici nu vreau să spun ca un alt personaj că sunt „sărac și cinstit”. Cinstit sunt, dar nci sărac, nici bogat; pot spune că trăiesc decent.

- Nietzsche, în multe locuri din cărțile sale, consideră pe Socrate ca pe unul care a înjosit spiritul ateniilor. Cine ar putea înjosi azi spiritul Timișoarei - păstrând desigur proporțiile?

- Sunt destui care o fac, din păcate. Uitați-vă pe stradă. Uitați-vă la ce se întâmplă în această campanie. Priviți cum unele partide politice au încercat să-și facă un ipotetic capital electoral din manifestări organizate de primăria Municipiului Timișoara. Aceste lucruri sunt total contrare spiritului Timișoarei.

- Trăiți retras, în măsura în care timpul și funcția vă îngăduie. Vă rog, vorbiți-mi puțin despre pasiunile, patimile și bucuriile dumneavoastră.

- Nu prea mai am timp să trăiesc retras. Timișoara s-a dezvoltat foarte mult, situația din 2008 nu mai este aceeași cu cea din 1996, așa că nu prea mai am timp și pentru o viață personală. Însă, în rarele momente pe care mai apuc să mi le dedic mie personal, cea mai mare bucurie pe care o am este nepoțelul meu, George-Sebastian, cu care aș dori să-mi petrec cât mai mult timp.

- Ce vă tentează în viitorii patru ani pentru Timișoara?

- Mi-aș dori să finalizez toate proiectele mari de infrastructură pe care le-am demarat. Practic, ce a fost mai greu a trecut deja. Baza o avem făcută, acum trebuie să trecem la finisaje. Vreau ca peste patru ani să fie terminate și aceste finisaje, astfel încât Timișoara să fie un oraș cu adevărat european din toate punctele de vedere.

- În Ucraina sunt peste 30000 de statui ale lui Taras Șevcenko, iar Timișoara nu are nici o statuie a celui mai mare poet al ei, Damian Ureche. Îmi promiteți că dacă veți fi reales, veți reflecta la ceea ce v-am spus?

- Este un lucru care trebuie luat în calcul, bineînțeles. Nu pot să promit însă că vom avea imediat după ce voi fi ales o statuie a lui Damian Ureche în Timișoara. Acest lucru depinde, totuși, și de Uniunea Scriitorilor din România, depinde și de viitoarea comisie de cultură a Consiliului Local. Ce pot să promit, însă, este faptul că voi fi deschis pentru orice inițiativă în acest sens.

- Vă întreb ceva ce nu cred că v-au întrebat mulți: Gheorghe Ciuhandu, care sunt scriitorii dumneavoastră preferați?

- Preferatul meu este Boris Pasternak. Îmi plăcea mult și Jules Verne, pentru viziunile pe care le-a avut. Îmi plac și alții și citesc, atât timp cât îmi permite funcția pe care o am.

- Și o carte?

- Dacă scriitorul meu preferat este Boris Pasternak, cartea preferată nu poate fi decât Doctor Jivago!

- Vorbiți-mi puțin despre ea. De ce vă place?

- Am citit prima dată această carte pe vremea când ea era încă interzisă. M-a impresionat profund atunci povestea Revoluției din 1917, cu tragediile pe care aceasta le-a provocat unor oameni nevinovați. Este o carte care arată că orice golgotă individuală contribuie la mântuirea tuturor. Și impresionant a fost și destinul acestei cărți: în vreme ce, în Occident, Doctor Jivago cunoștea un succes imens, în fosta Uniune Sovietică era interzis, iar Boris Pasternak era ostracizat.

- V-am pus aceste întrebări, pentru că la 1879 Eminescu ne avertiza că primarii trebuie să știe și carte. Domnule Gheorghe Ciuhandu, ce credeți că nu știu timișorenii despre Gheorghe Ciuhandu omul-primar și ați dori să știe?

- Eu cred că timișorenii mă cunosc destul de bine. Nu am fost niciodată un primar care să stea închis doar între cei patru pereți ai biroului din primărie. Am umblat mult prin oraș și am stat de vorbă zilnic cu zeci de timișoreni. Poate un singur lucru, cred, că ar trebui să știe timișorenii despre Gheorghe Ciuhandu: că, dincolo de funcția de primar al Timișoarei, este și el om.

Vasile TODIU

Un proces care durează de 700 ani

În seara de luni 18 martie 1314, regele Franței, Filip cel Frumos, rezemat de fereastra unei încăperi din Luvru, aștepta calm epilogul celei mai mari operații politice din timpul domniei sale.

În fața palatului, pe Sena, în Insula BoUvier — astăzi scuarul Vert- Galant — oștenii lui ridicau un rug. Acesta era destinat unor personaje de seamă: Jacques Bernard de Molay, al douăzeci și doilea mare magistrul al Ordinului Templierilor, Geoffroy de Charnay, comandorul ordinului în Normandia și, după cât se pare, și unui al treilea demnitar al ordinului. În aceeași seară, ei erau arși pe rug.

O lună mai târziu murea și papa Clement V, iar în cursul aceleiași an Filip cel Frumos era ucis într-un accident de vânătoare. În numai câteva luni ieșeau astfel din arenă principalii protagoniști ai unui complicat proces judiciar, început cu șapte ani înainte, dar al cărui dosar a rămas deschis până astăzi, după 700 ani.

Acum câteva decenii un erudit, pe nume Dessubrg, a alcătuit un tom voluminos cuprinzând un amplu inventar al cărților consacrate templierilor, cărți care ar putea umple cu vîrf un vagon de marfă — după cum afirmă Ggrard de Sede autorul uneia dintre cele mai complete și mai interesante lucrări despre acest ineuizabil subiect.

Create inițial spre a întări puterea de șoc a forțelor armate ale cruciaților, ce nu străluceau deloc prin disciplină, spirit de organizare și erau, mai ales, insuficiente spre a apăra teritoriile cucerite, **ordinele militare călugărești au fost pentru papalitate — căreia îi erau direct subordonate — un puternic instrument de expansiune a catolicismului.** Curînd, însă, toate cele trei ordine importante — templierii, ospitalierii și cavalerii teutoni — au abdicat de la jurămîntul de castitate, sărăcie și supunere și de la principala lor misiune, aceea de a lupta „împotriva necredincioșilor”, transformîndu-se în organisme politice și economice cu ambiții și țeluri proprii. În felul acesta ele au intrat însă în conflict cu monarhiile europene, ale căror tendințe centralizatoare nu se puteau împăca cu existența acestor adevărate state în stat, cum deveniseră ordinele călugărești.

Ordinul Templierilor a fost întemeiat la Ierusalim, în anul 1118, de cavalerul Hugues de Payns și de alți cîțiva cavaleri francezi. La început, templierii și-au spus

Pauvres chevaliers du Christ („Sărmanii cavaleri ai lui Hristos”) și s-au destinat exclusiv apărării ordinii în „Țara Sfîntă”, proaspăt cucerită. Baudoin II, regele Ierusalimului, i-a instalat într-un palat vecin cu fostul Templu al lui Solomon; de aici le-a venit ulterior numele de templieri. În 1128, ordinul a fost confirmat și a căpătat un regulament foarte sever. Acesta impunea templierilor să se considere într-un exil perpetuu și într-un război sfînt pînă la moarte. De aceea, ei trebuiau să primească lupta în orice condiții și să nu ceară sub nici un motiv ajutor de la nimeni. Erau împărțiți în cavaleri (nobili), frați, servanți, capelani și preoți; o parte din membrii ordinului se bucurau de privilegiul de a se putea căsători, cu obligația însă, ca după moarte, cea mai mare parte a averii lor să intre în patrimoniul templierilor.

În 1140, papa a conferit ordinului o uniformă specială — o mantie albă, pe care era cusută o cruce roșie. La acea dată, ordinul nu mai era de mult ceea ce fusese la întemeiere; între timp el crescuse enorm și se îmbogățise cu nenumărate donații, cu o întreagă rețea de fortărețe. Treptat, bogăția pe care au acumulat-o a făcut ca templierii să devină bancherii pelerinilor, cu atît mai mult cu cît reprezentau o bancă ce se bucura de nenumărate privilegii. Stăpîni ai unor vaste domenii, ei au început să se amestece și în disputele feudale, ceea ce le-a atras din partea dușmanilor lor suspiciunea că ar fi prea binevoitori față de Islam și că ar acționa numai în funcție de interesele pe care le aveau de apărut. Cu toate acestea, trezoreria ordinului a rămas solidă, îngăduindu-i să împrumute pe regii Europei chiar și atunci cînd au început eșecurile militare ale cruciaților în Palestina, iar băncile italiene au fost împinse în pragul falimentului.

După evacuarea Palestinei, templierii s-au repleat în Cipru. Între timp, ei își creaseră și un mare număr de așezări și de temple, în vestul Europei. **La sfîrșitul sec. XII, Templul din Paris era o bancă atît de puternică, încît regele Franței făcea deseori apel la ea.** De aceea, pînă în 1307, templierii au fost menajați și ocrotiți de monarhia franceză, cu toate că aceasta nutrea față de ordin o invidie adesea ascunsă. Iar **atunci cînd regele a început să fie serios stînjinit de prezența ordinului și a socotit că monarhia avea nevoie de averile lui spre a-și consolida puterea, monarhul și-a schimbat atitudinea și a trecut la un atac fățiș.**

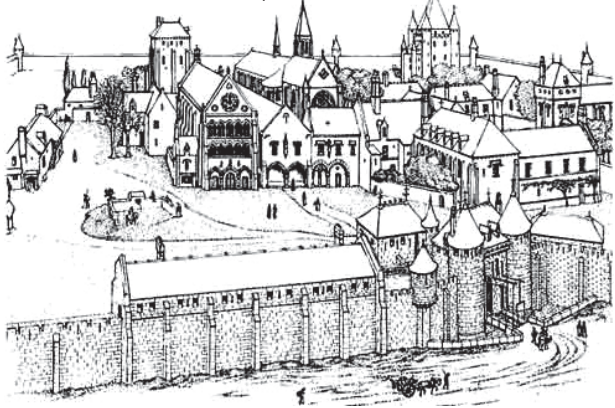

Horea DUMITRU

De la Ierusalim la Paris

Poate că nașterea Ordinului Templierilor, sau măcar a unora dintre caracteristicile sale, s-au datorat hazardului: la împărțea făcută între biruitoarii primei cruciade, cavalerilor francezi le-a fost repartizat Muntele Moriah. Ca tuturor locurilor din Țara Sfîntă, Biblia îi atribuise și acestuia un rol: pe vîrfurile lui construie legenda meșter Hiram, venit din Liban, faimosul Templu din Ierusalim, ridicat la porunca regelui Solomon.

Vestitul sediu al Ordinului: Templul de la Paris

Între timp peste acele locuri se abătuse, vreme de douăzeci de veacuri, furia stihiiilor cerești, dar mai ales aceea a ambițiilor omenești. Regii care le cuceriseră, rînd pe rînd, le prădaseră, le pingăriseră, le prefăcuseră în ruine, le reconstruiseră, le jefuiseră, le reconstruiseră iar, pînă cînd, în anul 70 al erei noastre, templul a fost ars definitiv. Totuși ceva mai dăinuise, în ciuda vicisitudinii: o rămășiță din „Zidul Plîngerii” și un superb pavaj mozaicat, ca o tablă de șah. Noii stăpîni ai muntelui au adoptat legenda meșterului Hiram și au transformat precarele rămășițe arheologice într-un simbol, devenind cavalerii Templului. În 1118 erau numai nouă, dar după zece ani au ajuns la trei sute, comandînd o armată de trei mii de oameni, și au fost recunoscuți de papalitate ca ordin oficial. De aici înainte, numărul lor a crescut mereu, fiind recrutați pe sprînceană din cele mai nobile familii ale Europei.

Statutul ordinului prevedea tripul jurămînt de sărăcie, castitate și supunere, căci templierii erau monahi. Dar portul zalelor în locul rasei călugărești trebuie să fi conferit un conținut neobișnuit acestor noțiuni de austeritate, de vreme ce pînă azi a rămas vorba „a bea ca un templier” sau „a înjura ca un templier”. În focul

luptelor, acestea erau totuși amănunte fără importanță, căci oșteanul trebuia să-și refacă puterile și sîngele și să-și mențină feroarea războinică. Mai semnificative ni se par celelalte prevederi ale statutului, care asigurau ordinului un ansamblu de privilegii ce făceau din el, chiar de la început, un stat în stat, oriunde s-ar fi aflat. Într-adevăr, impozite și taxe nu plătea, ba mai mult, putea să le perceapă, iar socoteală n-avea de dat nici justiției laice, nici celei ecleziastice, *singurul arbitru admis fiind papa*. Dar vor trece aproape două sute ani pînă la prima intervenție a Sfîntului Scaun, care a fost, însă, și ultima.

Cruciadele se dovedeau o întreprindere uriașă și complicată, susceptibilă să aducă beneficii substanțiale. Dacă în primii patru ani, cuvîntul hotărîtor îl avusese tîria spadei, curajul și entuziasmul, în scurtă vreme, pentru mințile perspicace se deschid perspective nebănuite pe tîrîmul diplomației și al afacerilor. În 1099, creștinii întemeiau regatul Ierusalimului, care se arăta a fi o adevărată mană cerească. „Pe cei care erau săraci în țara lor, Dumnezeu i-a făcut aici bogați; cei ce aveau doar cîțiva gologani stăpînesc aici nenumărați bani de aur, cei care n-aveau decît un petec de pămînt, aici Dumnezeu le-a dat un oraș. De ce s-ar mai întoarce dar înapoi cel căruia Răsăritul îi este atît de prielnic?”, exclama un martor al timpului, capelanul Foucher de Chartres. Și, într-adevăr, mulți nu se mai întorceau, întemeindu-și acolo o nouă patrie, un nou cămin, în clima aceea caldă, desfătă de rafinata moliciune orientală, care le pătrundea în case odată cu nevestele cu ochi migdalați și o cruce nouă la gît. Templierii erau rodul cel mai desăvîrșit al acestei epoei. Veniți printre cei dintîi și rămași printre ultimii în Palestina, ei au înțeles mai repede și mai bine decît ceilalți întreaga complexitate a noii situații. Cunoscînd bine terenul și adversarii, realitatea și aparențele, aveau mult de furcă cu proaspeții cruciați, care debarcau valuri-valuri, gata „să mînce pe necredincioși”. Dar acești „necredincioși” — care cunoșteau algebra și medicina, îl comentau pe Aristotel și scriau poeme rafinate, erau tot mai greu de înfrînt. Iar templierii pricepeau tot mai bine că tratativele erau mult mai fructuoase decît bătăliile, că mai utilă era „o pace înarmată decît o hărțuială istovitoare”. În tabăra creștină, însă, erau puțini cei care gîndeau ca ei, și, pe măsură ce cruciații pierdeau teren, animozitatea împotriva acestor oșteni ai crucii care propovăduiau compromisul cu necredincioșii sporea. În anul 1187, turcii recuceră Ierusalimul, decapitînd regatul creștin iar conflictul izbucnea pe față. Ordinul adera la politica englezilor de a împărți cu Saladin, sultanul Egiptului și Siriei, un condominiu asupra Țării Sfînte, supărîndu-l pe regele

Franței Filip II, care dorea cu orice preț o cruciadă. Victime ale propriei lor diplomații, templierii erau astfel constrînși să-și mineze poziția tocmai în țara care era leagănușul și, totodată, reședința lor în Europa. Dar nu mai erau liberi să-și aleagă politica. Prietenia cu Orientul le era dictată nu numai de o inteligență lucidă, ci și de propriile lor interese. Fiindcă dincolo de fațada lor religioasă, cruciadele se vedeau tot mai mult ca o vastă întreprindere comercială, iar templierii se aflau în fruntea ei. Puterea lor economică în continuă creștere se alimenta în cea mai mare parte din piața levantină; ei erau cei mai de seamă armatori, iar flota lor impunătoare trăia de pe urma porturilor orientale. Corăbiile lor puteau lua la bord cîte 1500 călători — respectiv cruciați — dar ei preferau să transporte marfă decît trupe, mizînd de cîte ori era cu putință mai degrabă pe contracte fructuoase decît pe un război care mergea prost.

Căci războiul mergea cu adevărat foarte prost, iar Cruciada a opta debuta sub semnul, nefast al ciumei care-i decima pe creștini. Abia debarcat în Tunisia,

Ludovic cel Sfînt a fost răpus de epidemie. De atunci înainte cruciații au mers din eșec în eșec, pînă la catastrofa finală. În 1291 ei au pierdut ultimele posesiuni levantine și au fost nevoiți să se retragă spre Europa. Templierii au lăsat și ei mulți morți în bătăliile pe care în zadar au încercat să le împiedice, au protejat îmbarcarea trupelor și au stabilit un releu salvator în Insula Cipru, care era proprietatea lor. În zadar însă: în ochii tuturor ei erau cei care au boicotat cruciada. Or amintirile dureroase se uită greu și reînvie în cele mai neașteptate momente. Odată cu cruciații, templierii au adus de aceea, în Franța, pe propriile lor corăbii, gustul amar al unei asemenea amintiri.

Oana BUSUIOCANU

COLȚUL DOCTORULUI

Am fi mult mai sănătoși

Ceasornicul chinezesc, arată care sunt orele de flux și reflux ale organismului omenesc. Am fi mult mai sănătoși ! Ne-am simți mult mai bine dacă am asculta cu mai multă atenție ceasornicul organismului. Ceasul biologic arată clar: timpul cel mai potrivit pentru o masă consistentă este dimineața. Atunci corpul nostru transformă o cantitate infimă din alimente în grăsimi. Timpul cel mai nefericit pentru o masă copioasă este seara: atunci metabolismul funcționează la minimum. Timpul cel mai potrivit pentru un pahar de alcool, este lăsarea serii. Atunci simțim cel mai puternic tăria alcoolului, dar el acționează mai slab asupra noastră, decât la asfințitul soarelui, când rezistența noastră se află la maximum. Cel mai bun timp pentru activitatea intelectuală este ora 11 dimineața. Atunci creierul nostru funcționează ca briciul. Nu încercați să învățați sau să munciți cu mintea după-amiaza. Între orele 15 și 18 creierul dvs. este ațipit; în ce privește ora ideală pentru iubit, este seara, înainte cu mult de căderea nopții, atunci când organele genitale funcționează la maximum".

Dr. Carmen POPESCU

SPORT

Chivor, chi an?

Aceasta este o fantezie.

Vreme schimbătoare, vremuri schimbătoare...

"Chivo", adică Președintele Comitetului Director, Gheorghe Chivorchian, preia ștabela de la "iubitul conducător", și declară sus și tare: "Dacă vom putea să învingem în toate cele 34 de partide, așa vom face. La Poli ne dorim mare performanță, vrem să câștigăm tot ce se poate câștiga din punct de vedere sportiv".

În Piața Operei porumbeii aplaudă cu aripioarele sus ("toată lumea mâinile în aer !") etc..) și imită ecoul de întoarcere: "Parole, parole, parole...", fantezie executată la trombone și palane, pe scări și pe tampoane de câțiva ani buni. Gulerății din ciclul primar au făcut o adunare și o scădere, și, oricât s-au sucit și s-au învârtit, tot aia le-a ieșit. Numărul înfrângerilor

adunat cu cel al egalurilor e mai mare decât al victoriilor (32 15 9 8). Preșcolarii, de la grădinița cu program prelungit "Pinochio", cu limba de predare italiană, înființată de curând, nu se lasă mai prejos și întrebă retoric și cu greșeli ("așa cum și noi iertăm greșiților noștri"): CHIVOR, CHI AN ?, adică: CHIVOR, ÎN CE AN ?

Dar cum spun mereu, aceasta este o fantezie. Cenușie...

Și vara vine fierbinte. Oare cine ne mai minte ?

* Într-un "anonimat mare", Poli, care este, și, "vrem să câștigăm tot ce se poate câștiga", a pierdut la Piatra Neamț. Românește, nu nemțește! Trăiască lupta pentru pace !

Victor ENACHE

Ipoteze inedite

"Efectul de seră" și consecințele subțierii stratului de ozon

Efectele vizibile ale acestor fenomene constau într-o încălzire generală a climei, simultan cu creșterea aridității, restrângerea calotelor polare o dată cu creșterea nivelului apelor, cât și formarea fenomenului EL-NIÑO în Pacific (datorat încălzirii apelor oceanului) însoțit de ploi și taifunuri catastrofale.

De fapt ce s-ar putea întâmpla în viitorul nu prea îndepărtat?

- Încălzirea globală a climei va topi mare parte din calotele polare, mărind cu câțiva metri nivelul apelor pe glob și inundând mii de hectare de terenuri fertile, acoperind insulele și orașele așezate aproape de nivelul mării;

- Va crește incalculabil nivelul precipitațiilor și implicit a eroziunii solurilor, datorită sporirii volumului de apă în atmosferă;

- Va fi perturbată ciclicitatea anotimpurilor și se vor schimba treptat zonele propice agriculturii;

- Va fi grav perturbat echilibrul ecologic la nivelul plantelor și animalelor, conducând la dispariția a mii de specii o dată cu apariția unor boli și dăunători necunoscuți;

Într-un cuvânt, azi, nimeni nu poate prevedea exact ce consecințe ar mai putea avea acest "efect de seră" provocat de creșterea cantității de bioxid de carbon în atmosferă și subțierea stratului de ozon provocat de emisiile de gaze necontrolate. S-ar putea să intervină și fenomene de autoreglare (feed back), ca de exemplu:

- sporirea precipitațiile pe durata câtorva decenii va conduce la "înverzirea" zonelor deșertice simultan cu cultivarea unor zone, acum subpolare;

- această sporire a vegetației pe glob va absorbi cantități mari de dioxid de carbon, diminuând efectul de seră, care va conduce în timp la "răcirea" Terrei;

- catastrofele și inundațiile vor scoate din funcțiune multe instalații poluante, care împreună cu măsurile luate de nevoie, vor contribui la refacerea stratului de ozon ce protejează încă pământul. Dar până atunci?

Ștefan APENESCU

Bucuria Unirii

Cu 90 de ani în urmă, la 27 martie 1918, cei mai curajoși și mai responsabili politicieni pe care i-a avut Basarabia au votat democratic, în organul legiuitor Sfatul Țării, cel mai mare act politic al Basarabiei – ACTUL UNIRII BASARABIEI CU PATRIA-MAMĂ, ROMÂNIA – prin care s-a declanșat Marea Unire a întregului neam românesc.

Cinstind Actul Unirii Basarabiei cu mama sa, România, din 27 martie 1918, participanții la Adunarea din 27 martie 2008 au votat unanim Declarația Adunării Solemne, în finalul căreia vor „Să ne reunim pașnic și necondiționat cu Patria noastră, România, în cadrul democratic al Europei Unite. Trăiască Actul Unirii Basarabiei cu România! Trăiască România!”

Marius MATEI

Jocul și norocul

Ghiocul țigăncii,
În mâna uscată,
Părea că dezgroapă
O lume uitată !

O pată eram,
Când se- apleca ghiocul,
Ca ea, țiganka,
Să-și facă jocul.

Păream nefiresc,
Eram cam bizar.
Semănam cu mine,
Din ce în ce mai rar.

La început,
Era de bine.
Era și bogăție,
Un drum, și tu cu mine...

Dar, când a dat să plece,
Și a ascuns ghiocul,
Totul era rece,
Căci se sfârșise jocul.

Și norocul !

Victor ENACHE

PRETENII REVISTEI

Directorul revistei noastre, domnul Vasile Todi, la ieșirea din platoul televiziunii „E.N.”, a pozat cu multă plăcere alături de o legendă frumoasă a muzicii ușoare românești, doamna Acvilina Severin.

Lui Mircea Eliade...

(O.III.1907-22.IV.1986)

Cu un roman de-adolescent
Te-ai luat la-ntrereci cu maturii
Deși știai că-i indecent
Să-nvingi la științele naturii.

Cu-o zână-n India – Maitreyi –
Te-ai rătăcit printe vestigii,
Ca un Lucașar printre zei
Ai străbătut mii de religii.

Cu Țara ta cea mai iubită
Te-ai înălțat mereu în timp,
Cu o voință neclintită...
Ca zeul mare din Olimp!

2.05.2008

Clarel Jicman

Maitreyi: "una din acele cărți cu destin de miracol în cariera unui scriitor și chiar a unei generații". (Pompiliu Constantinescu)

Românul „Kogea Albanezul“

- de cinci ori mare vizir

Recrutat de copil dintr-un sat aromân din sudul Albaniei (de aici și epitetul de Sinan Albanezul), aromânul Kogea a fost crescut la curtea împărătească din Istanbul pînă la vîrsta de 15 ani. Curtea împărătească sau Enderun, era a treia secțiune din palatul imperial Topkapî și începea după așa-zisa „Poartă a fericirii”. La curte, viitorul mare vizir a învățat meseria armelor, preceptele Coranului și noțiuni de cultură turco-islamică. Peste cîțiva ani, Sinan aromânul avea să-i înlesnească unui alt aromân - Mihai - caftanul domnesc. Istoria ciudată i-a așezat ulterior ca dușmani pe câmpul de luptă.

Campanii de îmbogățire

Odată încheiată „școala de slujbe” de la palat, a început și ascensiunea cea mare a lui Sinan. El a fost numit rînd pe rînd, sangeacbei de Malatya și de Kastamonu (în Anatolia), de Tripoli (în Libia), apoi de Erzurum (în Turcia) și de Alep (în Siria). În scurtă vreme Sinan a adunat aici averi enorme. În 1568, sub Selim II, Sinan a devenit beilerbei de Egipt, provincie care trimitea anual la Istanbul, în vistieria personală a sultanului, uriașa sumă de 500 000 florini de aur. Odată cu această funcție, a primit și titlul de pasă.

În acel moment a izbucnit în Yemen o răscoală a populației nemulțumită de dominația otomană. Sinan Pașa a primit ordinul de a conduce operațiile de represiune în această provincie bogată și, în același timp, important centru strategic pentru otomani. Succesele obținute i-au adus gloria de „învîgător al Yemenului” și mari bogății luate ca pradă de război. Deși autorii turci moderni îi contestă meritul personal în obținerea victoriei (care este atribuită altui general, Ozdemiroglu Osman Pașa), un fapt rămîne sigur: Sinan acest om „egoist, încăpățînat și răzbunător”, cum îl caracterizează izvoarele otomane, a știut să prezinte lucrurile într-o lumină favorabilă pentru sine însuși, cîștigînd simpatia marelui vizir Sokollu Mehmed Pașa. Drept urmare, Ozdemiroglu Osman Pașa a fost rechemat de pe front în momentul cînd victoria era deja clară, iar, în 1572, Sinan a fost ales membru al Divanului imperial. Doi ani mai tîrziu, a fost numit — în virtutea renumelui dobîndit în Yemen — comandant suprem al trupelor care au anexat Tunisia la Imperiul otoman.

Victoria dobîndită, cu sprijinul amiralului Kiliç Ali Pașa, i-a deschis drumul spre cea mai înaltă demnitate în stat după sultan — funcția de mare vizir. Și, într-adevăr, la 25 august 1580, a primit mult rîvnita pecete împărătească a marelui vizirat, funcție pe care o va deține în cinci rînduri. Nu era puțin lucru, într-o vreme atît de zbuciumată pentru Imperiul otoman și atît de nesigură pentru dregătorii săi.

În timpul primului său mare vizirat, fiind și comandant șef al oastei care lupta împotriva Iranului, supraapreciind șansele izbînzii sale, Sinan s-a lăudat că va aduce capul șahului la Istanbul. Dar promisiunea,

deși era făcută de comandantul uneia din cele mai puternice armate a timpului, s-a soldat cu retragerea din fața trupelor iraniene și ca urmare, cu pierderea pecetei de mare vizir. În cursul celui de-al treilea mare vizirat al său, cînd a izbucnit lungul război cu Austria (1593-1606), bătrînul pașă a promis, la plecarea în campanie, că-l va aduce pe împăratul habsburgic legat în lanțuri, dar oastea otomană a fost înfrîntă la Istolnî Belgrad, important punct strategic la sud-vest de cetatea Budei. Osmanlii au pierdut atunci mai multe cetăți în această zonă și, doar cu prețul a mari eforturi, Sinan a reușit să cucerească în septembrie 1594, cetatea Yanîk, la nord de Lacul Balaton. Pe împărat n-a mai reușit să-l înfrunte direct.

„S-a tăiat atunci rădăcina akîngiilor“

Mîșinea cea mare a pătîto-însă teribilul general în cea de-a patra guvernare a sa ca mare vizir, cînd a pierdut campania de pedepsire a lui Mihai Viteazul, domnul Munteniei. Sinan a venit spre Muntenia la începutul lunii august a anului 1595, în fruntea unei oștiri numeroase, apreciată în unele surse la cca. 100 000 oameni, mulți dintre aceștia avînd o îndelungată experiență de luptători purtați prin atîtea alte campanii; Oastea domnului muntean era evaluată la aproximativ 16 000 oameni (cifrele pentru ambele oști rămîn încă relative).

După ce a trecut Dunărea pe podul de vase de la Giurgiu, marele vizir s-a îndreptat cu armata sa spre București, pe traseul Giurgiu - Șerpătești - Stoențești-Hulubești - Călugăreni-Coțofenești. Mihai i-a ieșit în întîmpinare în dreptul satului Călugăreni, la apa Neajlovului, peste care trecea un pod „așa de strîmt încît abia putea cuprinde un car în lărgime”. Aici, în terenul mlăștinos, unde, după cum nota N. Iorga, „nu se poate da o luptă pentru o oaste care înaintează, dar se poate pierde una”, domnul muntean a hotărît să-și înfrunte dușmanul. Bătălia a început în jurul orei 10, în ziua de 13 august 1595. De trei ori au atacat oștenii lui Mihai, pricinuind însemnate pierderi otomanilor și de trei ori s-au retras pe pozițiile inițiale, cu formațiile rînduite în triunghi („cap de porc”).

Exasperat, Sinan s-a avîntat în luptă spre a-și îndemna oștenii. La rîndul său, domnul muntean se alia în mijlocul luptătorilor săi, acolo unde bătălia era mai crîncenă. Mihai era, după cum scrie N. Iorga, „mare ca primejdia pe care venea s-o înlătore. Printre cei căzuți în apă s-a aflat însuși Șinan, fiind salvat de la o moarte rușinoasă de către un soldat, Deli Hasan, care a fost numit ulterior Batakei Hasan,

adică Hasan Mlăștinosul. Izvoarele turcești consideră că vizirul ar fi vrut chiar să fugă de la locul bătăliei și că numai mlaștinile l-au împiedicat s-o facă.

Campania începută atît de rău la Călugăreni, a sfîrșit la fel de dezastruos. Atacul muntean a fost atît de năprasnic, atît de pustiitor încît, după cum notează cronicarul turc Naima (de istoria căruia s-a folosit și Bălcescu), „nici un individ n-a mai rămas în viață, s-a tăiat atunci rădăcina akîngiilor [...], niciodată nu s-a mai pomenit o asemenea nenorocire și un asemenea prăpăd, niciodată în istorie nu s-a mai întîmplat o asemenea înfrîngere”. În urma „tragediei de pe podul de la Giurgiu”, akîngi — care de un veac și jumătate erau spaima Europei — au dispărut pentru totdeauna.

Marele vizir a cedat comanda armatei caimacamului său și a luat drumul Istanbulului, căuțînd cu înfrigurare justificări pentru înfrîngerea suferită și argumente pentru a-și menține postul. Dar înainte de a ajunge la Istanbul, a fost înștiințat, la 19 noiembrie, că nu mai este mare vizir, iar capu-chehaia capugiilor i-a luat din mînă pecetea împărătească.

Mazilul s-a întors la domeniul său de la Malgara (în Bulgaria), în timp ce marele vizirat a fost încredințat lui Lala Mehmet Pașa. Dar acesta abia și-a luat postul în primire și a căzut la pat grav bolnav (otrăvit oare de vreun agent al lui Sinan?) și în cîteva zile a murit. S-a întîmplat atunci un lucru la care nimeni în tot imperiul nu se aștepta. Sultanul Mehmed III I-a numit din nou, pentru a cincea oară, mare vizir pe Sinan Pașa. La mijloc, desigur, n-au putut fi decît banii ambițiosului bătrîn, despre care izvoarele otomane spun că avea „punga mare și protectori mulți”. La numai 4 luni, însă, după preluarea funcției, Sinan Pașa s-a stîns și el din viață (3 aprilie 1596). Despre el, vestitul cronicar Mustafa Selânikî, contemporan cu Sinan, a scris aceste cuvinte, puse în gura unui oarecare Emin Bey: „Vrearea sa era să se prăvale peste sîrac./ Și-n inima lui mincinoasă nu era loc pentru regrete./ El nu căta la cel ce vărsa lacrimi de sînge./ De aceea, fiecare să-i spună: «Apese-l mormîntul!»”.

A fost acuzat de contemporanii săi de egoism, cruzime, fanfaronadă și lașitate. A fost, din acest punct de vedere, un om al epocii sale, o epocă plină de oameni cruzi și egoiști. Unul din sultanii slujiți de Sinan, Mehmed III, în momentul urcării sale pe tron și-a sugrumat 19 frați și a aruncat în mare numeroase femei pe care aceștia le lăsaseră însărcinate.

Ca în „O mie și una de nopți“

În Imperiul otoman exista obiceiul ca, atunci cînd vistieria statului sau cea personală a sultanului se aflau în criză, să fie confiscate averile demnitarilor maziliți. Și lui Sinan Pașa, vestit pentru bogățiile sale, i s-au „găsit” cu ușurință unele datorii vechi către stat și, în baza lor, a fost confiscată întreaga moștenire rămasă în urma sa. Cu acest prilej, alături de altele, au fost înregistrate următoarele bunuri: 600 000 ducați aur (ceea ce echivala cu 2052 kg); 2 900 000 aspri de argint (aproximativ 1 013,6 kg în cazul că e vorba de aspri noi bătuți după 1584 - 1586, sau o cantitate dublă de argint, dacă e vorba de aspri vechi); 29 poveri (4524,8 kg de diferite pietre scumpe; 20 sertare pline cu topaze; 61 măsuri (939,1 kg) perle; 2 coliere de diamante; 30 diamante roz; 7 mese și numeroase vase încrustate cu pietre scumpe; 16 brățări din nestemate; 20 ibrice din aur; 1 tablă de șah (cu piesele respective) încrustată cu pietre scumpe; 48 scuturi, 140 coifuri și 120 centuri împodobite cu nestemate; 600 blănuri de samur; 600 blănuri de ris; 30 blănuri de vulpe; 900 blănuri de alte diverse animale; 1 075 bucăți stofă de mătase țesută în fir de aur; 2 pături de cal garnisite cu nestemate; 15 șiraguri de mătăsii și 46 harșe (piese sub șă) lucrate din perle; 34 scări de șă din aur; săbii, iatagane, hangere și buzdugane încrustate cu nestemate; vase de argint în greutate totală de peste 100 cîntare (5 644,3 kg); lemn de mosc, aloe, santal etc.; diverse obiecte din India și China; 1 000 costume de mătase, postav și bumbac.

O listă, într-adevăr fabuloasă, conținînd bogății demne de „O mie și una de nopți” și adevărind faima lui Sinan ca unul dintre cei mai bogați oameni ai timpului său. În inventar nu au fost trecute numeroasele pămînturi care, sub diferite forme, aparținuseră defunctului. Dintr-o serie de documente publicate recent, rezultă că doar terenurile primite de la stat ca feudă au fost confiscate de sultan (totalizînd un venit anual de 2 263 000 aspri); celelalte terenuri și sumele date cu camătă au fost recuperate de moștenitori. Aceleași documente relevă că fostul vizir poseda, de asemenea, sume considerabile, distribuite unor diverse persoane sub formă de împrumut și pentru care percepea o dobîndă de 10%.

La averea inventariată în 1596 trebuie adăugate și uriașele sume investite de Sinan într-un mare număr de construcții: moschei, băi, școli, palate, hanuri, mori, săpunării, tăbăcării, argintării, aurării, prăvălii etc. În anul 1572, un reprezentant al fostului vizir a cumpărat de la Brusa, într-o singură tranșă, 624 tone piatră de construcție. Dovezi ale acestei fabuloase bogății au fost și darurile făcute de Sinan, sultanului. În 1589, de pildă, bătrînul general a oferit lui Murad III un splendid palat construit pe malul Mării Marmara, ai cărui pereți erau împodobiți cu faianță de Iznik și pulbere de aur.

Cu averile sale uriașe, Sinan își putea permite să corupă pe oricine. În 1595 a mituit, de exemplu, cu impunătoare sumă de 30 000 piese de aur pe însuși șeful religios musulman din Imperiul otoman, Bostan-zade Mehmed-Efendi, obținînd în schimb de la acesta, sancțiunea religioasă necesară pentru mazilirea și executarea lui Ferhad Pașa, rivalul și predecesorul lui Sinan la marele vizirat.

Fără îndoială, Sinan a putut strînge averile sale fabuloase beneficiind de posibilitățile uriașe oferite de posturile cheie pe care le-a deținut vreme îndelungată, într-un stat întins pe trei continente.

O IUBIRE ROMANTICĂ
ȘI UN DUEL DIN 1827

"Arde Podul Mogoșoaei pentru fata Moruzoaei"

Întimplarea, care a făcut mare vîlvă în Bucureștii de odinioară, a început acum un veac și jumătate, sub domnia lui **Ioan Vodă Caragea**, și a luat sfîrșit douăzeci de ani mai tîrziu, cînd faptele se îngropaseră în uitare și patimile se potoliseră cu totul. Doar lăutarii, prin cîntecele lor prelungeau amintirea dragostei înflăcărare și a dramei sîngeroase cărora le fuseseră martori mulți dintre ei:

„În oraș în București,
Dinspre curțile domnești
Spre casele boieresti
Se întinde, se lățește
Veste mare, tristă veste:
Arde Podul Mogoșoaei
Și casele Moruzoaei...
Toată lumea se îngrozește
Numai una nu jelește:
Las' să arză
Că nu-mi pasă
Că lencuțul nu-i acasă
Ci mi-e dus la vîntoare
Să vîneze căprioare.

Frunză verde lemn uscat
Ce-întîmplare s-a-ntîmplat?
Căprioare n-a vînat
Iancu singur s-a-mpușcat.
La Puțul cu zalele
Răsărit-a soarele
Nu e soare răsărit
Ci mi-e Iancu-mpodobit...
Iancu stă lungit pe masă
Și gătit ca o mireasă
Frați, surori lacrimi varsă
Mă-sa-l plînge și nu-l plînge
Ibovnica-i varsă sînge..

(„Iancu Moruzi”, în G. Dem. Teodorescu:
Poezii populare românești, București 1885, pag. 483)

Din păcate, însă, cinci decenii de la consumarea întîmplărilor, cînd G. Dem. Teodorescu culegea versurile de pe buzele rapsozilor, textul cîntecului nu mai reținea, sub poizghita transfigurării convenționale, decît faptul brut — și acela numai pe jumătate. Iată de ce folcloristul nu reușea să-i prindă înțelesul ascuns al cuvintelor, interpretînd cîntecul doar ca pe un fapt divers, ca pe o relatare a unei sinucideri banale și a unui uriaș incendiu, unul din acele focuri care pustiiseră Bucureștii, în trecut.

TINEREȚE PĂTIMAȘĂ

De altfel, nici Ion Ghica, credincios memorialist al acelor timpuri, atît de bine informat întotdeauna și singurul care dă unele știri despre tragedia întîmplare, pare să nu cunoască adevărul în întregime lui și nici data precisă a evenimentelor: „În Timpul lui Grigore Vodă Ghica, pe la 1823-1824, coconășii nu lăsau să le scape nici un prilej de a se îmbrăca cu **poturi**, cu **mintean** și cu **cepchen**, a se lega la cap cu **tarabolus** și a-și încărca **sileahul** de la brîu cu pistoale și cu **iatagan**, precum și a-și atîrna **pala** de gît. Pentru cel mai mic lucru ei se serveau cu armele, încît din pașnici ce erau mai înainte, deveniseră artăgoși și turburători.”

Mănăstirea Motru

Între toți se deosebea mai cu seamă **Iancu**, feciorul lui beizadea Costache Caragea și al Raliței Moruzoaei, frații **Bărcănești**. La una din petreceri, pe cînd se întorceau în București, într-o căruță cu patru cai, se găseau trei tineri: **Iancu Caragea**, **Dumitrache Bărcănescu** și **Iancu Crețulescu**, poreclit Ursu mai tîrziu, pentru că o ursoaică îi dezmiardase obrazul cu labele ei. Cei doi dinții, luîndu-se la ceartă, trag cu pistoalele unul într-altul și căruța intră în **Curtea Moruzoaei** ducînd pe **fiul** și pe **nepotul** ei înecați în sînge. Peste trei zile, două dricuri se urmau unul după altul, ducînd

la locașul cel veșnic pe doi din tinerii cei mai frumoși ai Bucureștilor.

Cît despre perechea de îndrăgostiți: **Elenchi Caragea** (sora lui **Iancu**, „fata **Moruzoaei**”, cum o numea cîntecul, într-o mai veche varianta a lui) și **Scarlat Bărcănescu** (fratele lui **Dumitrache**), a căror **dragoste vinovată**, ca **veri primari** ce erau, fusese pricina sfadei și a duelului dintre **Iancu** și **Dumitrache**, despre ei, Ion Ghica nu pomenește decît în treacăt într-o alta scrisoare a sa.

„...Fata lui Furtună juca numai cu beizadea Iorgu, **fata Moruzoaei numai cu Scarlat Bărcănescu...**”

De fapt, bucureștenii se obișnuiseră de mult cu această pereche, iar tinerii se socoteau făgăduiți unul altuia prin jurămînt, în ciuda faptului că și **moravurile epocii și canoanele bisericești le refuzau această fericire**.

RĂPITĂ ÎN NOAPTEA NUNȚII

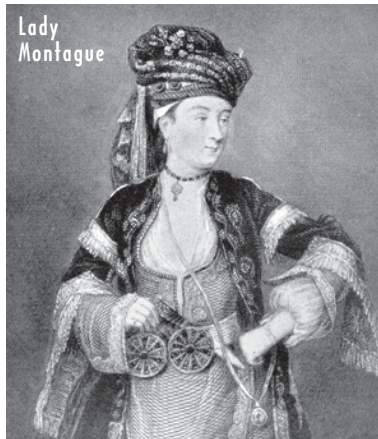
Cu vreo zece ani mai înainte, părinții încercaseră să-i despartă, ca să curme scandalul. Pe **Elenchi** o dăduse cu sila, mama sa, **Ralița**, după feciorul banului Constantin Băicheanu, Ion, un tînar care o iubea în taină și-i făcea serenade noaptea pe lună, sub fereastra iatacului.

Dar încercarea pîrintească dăduse greș.

Fata **Moruzoaei** fugi din casa bărbatului, pe care nu și-l dorise, îndată după nuntă și nu se oprî pînă la **Brașov...** Era prin **1816**, și „frumoasa Elena” nu putea să aibă mai mult de 14 ani la acea dată.

Faptul e amintit, mai tîrziu, într-o scrisoare cu caracter confidențial, redactată în limba franceză de un anonim și adresată **cavalerului de Gentz** — „a monsieur de Gentz”. Data scrisorii — care se păstrează în ciornă, în arhiva familiei istoricului Constantin I. Karadja — nu poate fi, din păcate, descifrată decît în parte.

Actul acesta de emancipare feminină, cum îl taxa scrisoarea către **domnul de Gentz**, era capabil să provoace senzație în sinul societății românești de atunci. Și nu poate fi înțeles nici astăzi decît în lumina prefacerilor care avuseseră loc în mentalitatea oamenilor vremii și a freneziei de care se simțeau cuprinși tinerii, în acea epocă adînc tulburată de **romantism**.

Lady Montague

DUEL FĂRĂ ÎNVIINGĂTOR

Ce dușmănie se va fi iscat între familiile celor doi eroi, încît frații lor n-au mai găsit altă cale pentru a „spăla onoarea” decît duelul? Contemporanii nu ne-au lăsat multe mărturii nici în această privință, nici asupra tragicului eveniment.

La 28 martie 1827, în cuvîntarea funebră rostită pe marginea gropii tînărului **Dumitrache Bărcănescu**, ucis în duel, **Eufrosin Poteca**, profesorul de filozofie, pomenind de virtuțile fostului elev de la Sf. Sava și evocînd împrejurările morții, îi deplîngea soarta spunînd: „**Tu n-ai știut să tăgăduiești cererea, cînd te-au îndemnat să ieși afară cu nume de vînat ca să fii pradă și vînat veninoasei și aducătoare de foc și de moarte armă... Veniți să ne iertăm cu dînsul și împreună cu dînsul să iertăm și pe pricinuitoarea morții lui, ce fără de voie l-au stîns din cartea vieții și și-au dobîndit o muștrare veșnică a cugetului...**”

Dar pricinuitoarea morții lui Dumitrache, Iancu Moruzi, zăcea și el în sicriu și nu mai avea nevoie de iertare, gătit cum se găsea ca un mire, bocit și jelit de maică-sa, **Ranița Moruzoaei**, de soră-sa **Elenchi**, dar mai ales de iubita lui, cum zice cîntecul. Ceea ce trebuie să reținem, pentru reconstituirea faptelor, din panegiricul lui Poteca, este că Iancu Moruzi îi trimisese martori vărului său (prin Ion Ghica cunoaștem doar pe unul din ei: **Crețulescu-Ursu**), cerîndu-i o întîlnire **afară** din oraș. Se învoiseră, probabil, să simuleze o **plimbare matinală, o vîntoare** în zorii zilei.

Așa cum, de altfel, va înregistra și cîntecul și cum umblase și zvonul prin București.

Langeron

FRUMOASA ELENCHI

Generos în relații cu privire la chipul eroinei acestei drame, G. I. Ionescu Gion ne-o înfățișează pe **Elenchi Caragea** ca pe o tînră „**de o frumusețe extraordinară, una din acele mari frumuseți care au uimit în secolul al XVIII-lea și în pragul secolului al XIX-lea, la Iași și la București și la Constantinopol pe principele de Ligne, pe generalul conte de Langeron, pe Lady Montague, pe Lady Craven, pe mareașala Sebastiani născută de Coigny**”.

O fi fost, într-adevăr, frumoasă, dacă amintirea farmecelor ei stăruia încă atît de vie în conștiința oamenilor, la sfîrșitul veacului trecut.

De altfel, un document din 1823 pare să îndreptățească entuziasmul lui Gion, arătînd că frumusețea ei fusese capabilă să dezlănțuie mari pasiuni, nu numai în inimile tinerilor feciori de boieri, la balurile curții, ci chiar și în aceea a rigidului **Herr von Liehmann**, consulul Austriei la București, îndrăgostit pătimaș de româncă și jignit de indiferența ei.

Să-i fi fost tot ei închinat acel mînușchi de confesiuni, provenind din chiliile Mănăstirii Motru, păstrat printre manuscrisele îngălbenite de vreme ale Academiei datînd din anii 1827-1829, manuscris care închide în paginile lui una dintre cele mai omenești, mai vibrante și mai tulburătoare mărturisiri de dragoste din cîte s-au scris vreodată?

Lady Craven

Pecetluit cu greu legămînt, ca să nu fie cercetat de nimeni vreme de o sută de ani, pînă cînd lumea va putea să înțeleagă și să terte, caietul își deschide astăzi filele dinaintea ochilor noștri:

„...**Mo uitam la dînsa ca la o floare din rai, ca la o lumina, ca la o dumnezeire...**”

Cunoșteam bine cîtă nepotrivire era la noi, și după vîrstă, eu profesor și ea fecioară, din rangul celor mari, eu în vîrstă bătrînească însemnată de cărunțețe, ea cu adevărat floare. Dar ce taina e amorul, eu nu poci spune. Atîta numai că inima mea era la dînsa... Ziua, noaptea, pă ea o aveam în minte, pă dînsa o vedeam înaintea ochilor și aș fi voit să-i slujesc neîncetat... Ceasul lecției mi se părea minut. Inima mea era aprinsă neîncetat de un foc negrăit și de o frumusețe luminoasă.

Acest foc tainic au ars inima și mintea mea. Cînd mă duceam cîte odată și o vedeam, parcă mi se încheșta gura, mi să lua puterea de a vorbi cu dînsa.

Așa m-am chinuit eu de această patimă într-această iarnă, pînă cînd am plecat de la București la Pesta...”

Este o declarație patetică de iubire, o iubire pe care noua noastră Heloiză n-a bănuțit-o nicicînd.

TRIUMFUL FIDELITĂȚII

Elenchi nu vedea însă pe nimeni altul în afară de **Scarlat**, iar **Scarlat** nu avea ochi decît pentru **Elenchi**.

Cinci ani după acel duel tragic, într-o primăvară, **Scarlat Bărcănescu** și **Elenchi Caragea** se hotărîsc să plece din oraș și să se căsătorească în secret.

O caleașca îi poartă, în goana telegarilor, într-un sat de lîngă Ploiești, unde, în prezenta cîtorva martori, preotul locului, chemat la conac pe neașteptate le dă binecuvîntarea. Era într-o duminică, în ziua de 24 aprilie 1832. Relatînd mitropolitului țării întîmplarea, protopopul Dumitru din Prahova scria:

“**Dumnealui bivvel comisul Scarlat Bărcănescu, venind aici la moșia dumnealui, ce să numește satul Bărcănești, au chemat pe preotul bisericii de acolo, Popa Ion, și cu mîgliseli apucîndu-l și numitul preot sfiindu-se de dînșii, i-au și cununat, față fiind și alte ipochimene mari acolo**”.

Scandalul izbucni iarăși, căci lucrurile se aflară curînd, și multe încercări s-au făcut și după aceea pentru a-i despartă. Dar căsătoria, odată oficiată, era greu să se mai fărîme legăturile ei.

Văzîndu-se acum la casa lor, **Scarlat** și **Elenchi** se gîndiră să clădească acolo, în **Bărcănești** unde nuntiseră, o școală pentru luminarea copiilor sârmani și o biserică, pe pereții căreia un pictor le-a zugrăvit chipurile, spre pomenire.

Au avut trei fete și doi băieți, dintre care unul, pe care îl chema tot **Scarlat**, a ajuns colonel și aghiotant personal al domnitorului **Alexandru Ioan Cuza**.

În noiembrie 1863, **Scarlat Bărcănescu** își da obștescul sfîrșit, lăsînd cu limbă de moarte să fie îngropat în biserica din satul în care se unise cu aleasa inimii lui...

Vechiul și credinciosul lui prieten din tinerete, fost coleg de învățătură pe băncile școlii de la Sfîntul Sava, **Ioan Heliade Rădulescu**, ajuns mare cărturar, alcătui la vestea morții lui **Scarlat**, un epitaf în versuri albe, pe care feciorii acestuia l-au săpat apoi în piatra frumos sculptată a mormîntului:

„**Cu Radu Negru încă statura Bărcăneștii
Și cu Mihai Viteazul își apărară țara
Cu brațul și cu mintea. Scarlat, a lor mlădiță,**

*Aici e în repaus și-așteaptă învierea
A morților din secolii și palengenesia
Românilor dorită.*

Cît despre zbuciumul tineretii, despre povestea dragostei lor, care îi torturase și îi fericise o viață, nu se pomenește nicicum.

Alexandru Ioan Cuza

Români din Sudul Dunării

De tot mai multă vreme, România devine o țară a fugarilor. A rătăciților, a inadptabililor, a peregrinilor învinși, a indivizilor care refuză buieștrul legii, a tâlharilor care procedează cu de la sine putere la revizuirea repartiției bunurilor pe pământ, victime ale crizelor sociale cum definea cândva Bianca Dumitrașcu, lumea vagabondă a lui Gorki. Astfel stând lucrurile, am putea crede că în țară rămân doar oamenii cu patești. Dar nu e așa. O parte din cei rămași acasă viețuiesc indiferenți, stăpâniți de „vocația orientală a tolănirii, a revărsării odihnitoare în scaun”. O altă parte trudesc ca robii începutului de veac XVIII, iar ceilalți numindu-se la început oameni de bine și, mai apoi, oameni politici, trăiesc în luxul fărădelegii. Aceasta e România despre care

un comisar european spunea că „cu cât o cunoști mai bine cu atât o înțelegi mai puțin”. Aceasta este România lui Tăriceanu care, vorbind despre „guvernul care îl conduc” se învecinează cu „almanahale” lui Vanghelie. Aceasta e România netrebnicilor care, plătiți cu bani grei să arate lumii valorile ei, peticesc fundul nevestelor lor cu haine scumpe.

Noroc că străinii, care ne readuc acasă ca pe un tezură uitat, din când în când, un Nume românesc. Astfel s-a întâmplat în preajma centenarului Herbert von Karajan, când presa adevărată a Europei civilizate, l-a omagiat pe românul care în clipa stingerii sale din viață în 1988 era cel care mai celebru dirijor al planetei, recunoscându-i rădăcina vlahă. Despre originea aromână a lui Karajan am aflat pentru întâia dată, de la George Mihail, care semnase prin 90, în revista ieșeană „Contact Internațional”, la pag. 35, articolul „Fără Karajan” și ulterior din monumentală „Enciclopedia Mundi Macedonici”, unde, la pagina 367, în dreapta numelui celui care l-a înlocuit

vreme de 44 de ani la conducerea Filarmonicii din Berlin pe Furtwangler, stă scris: „Dirijor austriac de renume mondial, descendent al unei familii de sorginte aromână”.

Vedeți? În loc să ajute Neamul Românesc, să fie mândru de valorile pe care le are, cei îndrituiți să-l înalțe la demnitatea pe care o merită, îl culpabilizează, arătându-i tot felul de infractori, de așa-zisă origine românească. Și astfel, invinuit pe nedrept, românul trece prin istorie cu capul plecat, cu ochii în pământ, umilit, supus, resemnat de a fi vinovat pentru nici o vină.

Iată de ce, publicând mai jos câteva însemnări despre omul Karajan, consemnate în tabloidul german „Bild”, încercăm, într-un mod atractiv, să aducem mai aproape adevăratele valori românești.

Vasile TODI

Puțină istorie...

Unul dintre strămoși se numea Ioan(is) Karaioan(is). În limba turcă, kara înseamnă negru; prin urmare, Ioan cel Negru. A trăit în zona muntoasă a Macedoniei și a murit în 1764, la Kosani. Fiul lui, priceput într-ale negoțului și întreprinzător, o pornește înspre Viena și mai departe, spre Chemnitz, așezându-se definitiv în Saxonia. Aici pune pe picioare țesătorii și fabrici în care utilizează fire și bumbac aduse din Turcia. Practic, Georg Johann împreună cu fratele sau Theodor Johann pun bazele industriei textile saxone și ale comerțului cu produsele acesteia, ceea ce-l determină pe ducele Friedrich August al III-lea de Saxonia să-i înalțe pe cei doi frați la rangul de cavaleri în rândul nobilimii Sfântului Imperiu Roman, împreună cu toți descendenții lor legitimi. Din acest moment, familia renunță la terminația „is”, de coloratură balcanică, din numele lor. Georg Johann - acum von - Karajan își lasă fabricile din Chemnitz fratelui și se reîntoarce la Viena, unde devine mare negustor de textile.

Ascensiunea acestei familii emigrate din Balcani nu s-ar fi putut realiza fără ca membrii ei să fi avut câteva trăsături de caracter pe care le vom întâlni mai târziu și la dirijor: ambiție, voință, hărnicie, tenacitate. Și fiecare generație, indiferent că e vorba de prima - proaspeții negustori, antreprenori, fabricanți, a doua - învățați și juriști, a treia - medici, a patra - muzicieni și ingineri, va ști să convertească în împliniri, în succese, datele ei primare. Tatăl lui Herbert, dr. Ernst von Karajan, a urcat cu constantă siguranță de sine treptele profesiei de medic chirurg și a ajuns director al stabilimentelor spitalicești ale landului Salzburg.

Iată ce spune Herbert von Karajan despre tatăl său: „Era foarte muzical, pentru că provenea dintr-o casă vieneză tipică, în care se făcea multă muzică... Societatea vieneză cultivă muzica, literatura și artele plastice. Tatăl meu cânta la pian și la clarinet. întotdeauna, punctul central al reuniunilor din casa unora sau altora îl constituiau micile formații instrumentale care făceau împreună muzică. Tata era un bărbat arătos, cu nasul drept; profilul clasic grecesc. Femeile se simțeau atrase de el. Era foarte cumsecade și-i iubea pacienții. De fapt, trăsătura lui distinctivă era omenia. Nu a existat țaran pe care să nu-l opereze și - am observat-o eu însumi - toți erau copleșiți, uluiți de bunătatea lui... Se ocupa întotdeauna de pacienți înainte și după operație. Era, pur și simplu, așa cum îți imaginezi că trebuie să fie un medic.

Corina JIVA

Herbert von Karajan

CU OCAZIA centenarului Herbert von Karajan, tabloidul german „Bild” punctează șapte dintre cele mai stranii obiceiuri ale dirijorului austriac.

1. Mai întâi ar fi viața sa dublă. Își exhiba avionul privat, bolidul Ferrari sau iahtul pe care încăpeau până la 21 de persoane. În schimb, acasă gusturile sale se schimbau radical. „Se uita cu plăcere la filme western sau la serialul tv «Colombo», mânca spaghete cu usturoi și nu înțelegea cum de există oameni în stare să cheltuiască sume frumusele pe vin”, amintește „Bild”.

2. Mândru de sângele său albastru, dirijorul ținea să amintească de faptul că stră-străbunicul său, un comerciant sosit din Macedonia, a primit distincția nobiliară din inițiativa prințului elector Friedrich August al III-lea. Urmașul neguțătorului, Herbert von Karajan, era însă „un workaholic zgârcit, puțin dispus la acte nobile”, observă „Bild”.

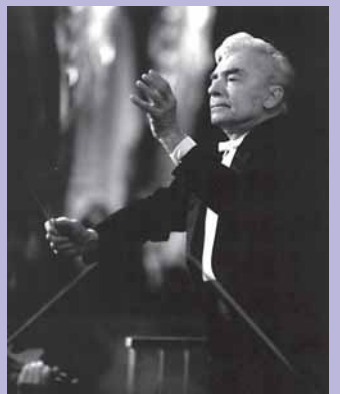
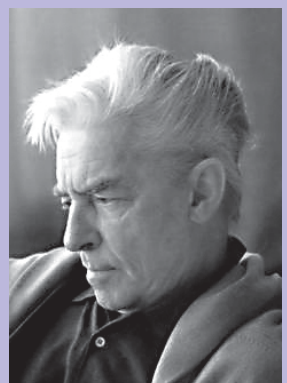
3. Deși susținea că nu e interesat de politică, Von Karajan s-a afiliat în două rânduri la Partidul Nazist, o dată în Austria, a doua oară în Germania. „N-a fost nazist, a fost doar unul dintre milioanele de aderenți”, l-a scuzat Helmut Schmidt, fost cancelar al RFG.

4. Von Karajan era înnebunit după tehnică. A lăsat în urma sa peste 700 de înregistrări, fiind unul dintre primii muzicieni care trec la înregistrările în format CD. Impresionat de noile procedee de înregistrare, el a transformat într-un studio o capelă de lângă Safeburg.

5. O parte dintre trucurile ce l-au menținut în formă erau importate din exoticul Orient. „Karajan a fost un budist angajat, a crezut în renașterea într-o viață ulterioară și a practicat yoga”, relatează tabloidul german.

6. „Când te afli în fața orchestrei, ai de a face cu indolența masei”, spunea autoritarul Von Karajan. De aceea, continua el, e nevoie de o energie fantastică pentru a-i înfrânge forța de inerție.

7. Obișnuia să dirijeze cu ochii închiși, datorită faptului că știa pe de rost partiturile.

“Magazin M-R”